

Tetanus

Autor: Ladislava Zedníková

Výskyt

Tetanus se vyskytuje hlavně v oblastech s horkým a vlhkým klimatem a s půdou bohatou na organický materiál. Hlavně v rozvojových zemích jeho výskyt také závisí na sociálních podmínkách, mezi které patří snížená hygiena, pravidelná imunizace a další faktory. Největší počet nemocných udávají státy Afriky a jižní Asie.

Tab. 1 Výskyt tetanu ve světě pro rok 2012

Indie	4493	Angola	953
Filipíny	1537	Kongo	943
Bangladéš	644	Madagaskar	728
Pákistán	516	Uganda	623
Brazílie	307	Somálsko	233

Výskyt tetanu v ČR pro rok 2012

V posledních dvaceti letech se tetanus v České republice vyskytuje pouze ojediněle. Ročně se u nás registruje 3- 10 akutních případů a to hlavně u starých lidí, kteří mají sníženou imunitu.

Etiologie

Tetanus patří mezi infekční onemocnění, které je způsobeno bakterií *Clostridium tetani*. K zanesení infekce dochází při poranění podkoží až svalů poté, co se do rány dostane hlína. Bakterie se dostávají do půdy s výkaly zvířat, hlavně koní. V půdě potom za nepříznivých podmínek tvoří spory, což jsou jakési kukly. Ty se za opětovného nastolení příznivých podmínek změny v aktivní bakterii, která produkuje neurotoxin postihující nervový systém. Neurotoxin se vstřebává do krve a působí na nervová zakončení, kterými se vzruch přenesení až do mozku a zde ovlivní celý pohybový systém (vznik křečí).

Hlavní příznaky

Hlavním projevem tetanu jsou křeče, a to nejprve v obličeji, jako je neschopnost otevřít ústa nebo později porucha polykání. Dále se objevují křeče zad, šíje a břicha, které vedou až ke křečovitému propnutí těla do záklonu. Všechny tyto křeče jsou velice bolestivé, doprovázené zvýšenou teplotou a výrazným pocením. Nedochází ovšem k poruchám vědomí, takže člověk všechny tyto projevy vnímá. Pokud se některý z těchto příznaků projeví, je nutné neprodleně vyhledat lékařskou pomoc.

Obr. 1 Křečovité propnutí těla do záklonu

Vyšetření

Diagnostikovat tetanus nelze pomocí krevních testů. Existuje ovšem tzv. test špachtlí, kdy se vezme sterilní nástroj s oblými hranami a dotkneme se jím zadní strany hltanu a pozorujeme následný efekt. Pozitivní výsledek je, když dojde ke skousnutí špachtle a negativní, pokud dojde k normálnímu dávivému reflexu, kterým se snažíme vypudit cizorodý předmět z úst.

Léčba

Je důležité ránu vyčistit a odstranit nekrotizující tkáň. Dále se podávají léky na uvolnění svalstva, na zklidnění a antibiotika.

Nejdůležitější je ovšem prevence, která je u této nemoci očkování. V ČR je vakcinace proti tetanu povinná. Děti se očkují v 13.– 16. týdnu, 17.- 20. týdnu, 21.- 24. týdnu a 15.- 18. měsíci života. Poté je dítě očkováno mezi 5.- 6. rokem a mezi 14.-15. rokem. Poté se přeočkovává každých 10- 15 let.

Obr. 2 Novorozenecký tetanus z kontaminace pupečním pahýlem

Komplikace

Komplikacemi nazýváme pozdní projevy nemoci. Jsou to především dušení, zlomeniny, prasknutí šlach a svalů v důsledku velkého pnutí při křečích, zápal plic. Velmi vážnou komplikací je srdeční zástava.

Rada na závěr

Dbejte na své zdraví a nechte sebe i své děti pravidelně očkovat proti tetanu.

Zdroje:

1. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Tetanus>
2. <http://nemoci.vitalion.cz/tetanus/>
3. <http://www.ockovacentrum.cz/cz/tetanus>
4. <http://aapredbook.aappublications.org/site/week/iotw071006.xhtml>
5. <http://braindiseases.org/brain-diseases-treatment/tetanus-treating-muscle-spasms/>
6. <http://www.wikiskripta.eu/index.php/Tetanus>

Seznam příznaků

svalové křeče, teplota, pocení